

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Vahit KIRIŞÇI** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Gıda güvenliği, birincil üretim aşamasından (bitkisel üretim, hasat, bakım, sulama, hayvan sağlığı, hayvanların aşılanması, tükettikleri yemlerin kontrolü ve nakliyatları vb.) tüketiciye ulaşana kadar tüm aşamaları kapsamaktadır. FAO'ya göre gıda güvenliği "gıdalarda tüketicilerin sağlığına zarar verebilecek tehlikelerin bulunmaması veya kabul edilebilir düzeyde olması" anlamına gelmektedir.

Deprem sonrasında; gıda ve su güvenliği; lojistik, depolama, dağıtma ve hazırlama aşamalarında ciddi oranda tehlikeye girmekte, insanlar gıda kaynaklarına yeterli miktarda erişememekte ve gıda kaynaklı hastalık riskiyle karşı karşıya kalabilmektedir.

TMMOB Gıda Mühendisler Odası, Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Gaziantep, Adana, Osmaniye, Kilis, Urfa, Malatya ve Diyarbakır illerinde gıda, tarım ve su güvenliği başlıklarında yaptıkları saha gözlem sonuçlarının yer aldığı "06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremler Ön Gözlem Raporu"nu 20.02.2023 tarihinde yayınlamıştır.

Kamu otoritesi tarafından merkezi bir koordinasyonun sağlanamadığına, depremin hemen sonrasında yardımları ve arama kurtarma çalışmalarını organize etmesi gereken AFAD ve Kızılay'ın gerek arama kurtarma ve sağlık çalışmalarını, gerekse gıda yardımlarını organize etmede başarısız olduğuna dikkat çekilen raporda şu bulgular mevcuttur;

Bölgeye sevk edilecek gıda yardımlarının sevk çıkış noktası, varış noktası, sevke konu malzemelerin içeriğini kapsayan bir prosedürün ve/veya sorumlu kişilerin olmaması, sorumluluklarını yerine getirmemesi ya da olması gerekenden çok geç getirmesi tüm sorunların kaynağını oluşturmuştur. Sonuçları ise gıda güvenliği ve insan sağlığı riskleri, saha kargaşası ve yardımların birçok merkez dışı noktalara ulaşamaması şeklinde kendini göstermiştir.

Yardım malzemelerinin çöp toplama alanlarına ve tuvaletlere yakın yerlerde istiflenmesi sonucu gıda kaynaklı hastalıklara sebep olan patojenlerin bulaşma ve üreme

78752

hızlarını arttırması ise kaçınılmaz bir sonuçtur. Bu patojenlerin, alanda bulunan depremzedelerin sağlığı için ciddi riskler oluşturduğu tespit edilmiştir.

Alanda ve yardım dağıtım alanlarında STT ve TETT geçmiş ürünlerle karşılaşmıştır. Bu, zaten bağışıklık ve sinir sistemleri zayıflamış olan depremzede ve yakınlarının, gıda zehirlenmesi ve gıda kaynaklı risklerle karşılaşmasına sebebiyet verebilecek bir durumdur.

Deprem alanında, koordinasyon merkezlerinde ya da depolama alanlarında depremin ilk 6 gününde gebe, anne, lohusa, yeni doğan bebek ve çocuk beslenmesi için yeterli düzeyde iyi uygulamaya rastlanmamıştır.

Yemek yapımında kullanılan ekipmanların ve imalat alanlarının, hijyen malzemeleri eksikliği sebebiyle dezenfekte edilmediği gözlemlenmiştir. Özellikle çadır mutfaklarında gözlemlenen dezenfeksiyon eksiklikleri, hijyen problemlerini ve buna bağlı olarak hastalık etmeni yaratacak mikroorganizmaların ekipmanlar yoluyla doğrudan gıdalara bulaşması riskini oluşturmuştur.

Deprem sonrasında ilk 8 günde hayvan sağlığı ya da kaybıyla ilgili bir tarama yapılmamıştır. Ölen hayvanların kaydı tutulmamış, sağ kurtulan hayvanlar için yem desteği yapılmamıştır.

Depremden sonraki ilk 3 günde akan suyun kontrolünü ve analizini sağlayacak bir uygulamaya rastlanmamıştır. Deprem bölgesinde Sağlık Bakanlığı Çevre Sağlığı Birimi klor tabletleriyle yetersiz klorlamanın önüne geçmek için ilave klorlama işlemi yapmış, ama Adıyaman ve Malatya'da bu işlem için çok geç kalınmıştır. Hatay'da hali hazırda şebeke suyu kullanılamamaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Deprem yaşanan illerde gıda ve su güvenliğinin sağlanamamasının, depremzedelerin yeterli ve sağlıklı gıdaya erişememesinin gerekçesi nedir?
- 2- Deprem yaşanan illerde, gıda depolama alanlarının belirlenemediği, uygun depolama koşullarının sağlanamadığı, sıcak yemeğin bazı noktalarda depremden 4 gün sonra başlatıldığı iddialarına ilişkin açıklamanız var mıdır?
- 3- Deprem yaşanan illerde içilebilir nitelikteki sular yeterli midir? Depremzedelerin sağlıklı içme suyuna erişimi ve bölgedeki su varlıklarının korunması için ne gibi çalışmalarınız vardır? Su ile ilgili denetleme çalışmaları yapılmakta mıdır?

78752

4-Temel gıda maddelerinin AFAD ve Kızılay tarafından organizesinin istifi ve dağıtım çalışmalarının çok geç başlatılmasının gerekçesi nedir? Bakanlığınız bu konuda sürece dahil olmuş mudur?

5- Bakanlığınızın, depremzedelerin temiz ve sağlıklı gıdaya erişimi için ne gibi çalışmaları vardır? Bu konuda kadrolarınız tam mıdır? Bakanlığınızın çevre illerde görev yapan personellerini deprem sahasına geç ve plansız görevlendirilmesinin gerekçesi nedir?

6- Soğuk zincir ile taşıma ve depolama araçlarının deprem alanlarının birçok yerine ulaşamadığı iddiaları için açıklamanız var mıdır?

7- Deprem yaşanan illerde tarım ve hayvancılık alanında hasar tespiti yapılmış mıdır? Çiftçilerin mağduriyetini gidermek için ne gibi tedbirler alınacaktır? Yeterli yem ve hayvan çadırı desteği sağlanmakta mıdır?

8- Bakanlığınızın Türkiye’de yaşanacak olası depremler için planlaması var mıdır?

9- Sokakta yaşayan ve evcil hayvanlar için ne gibi önlemler alınmıştır? Hayvanlar için yeterli yem desteği sağlanmakta mıdır?

10- Raporda belirtilen alanda ve yardım dağıtım alanlarında STT ve TETT geçmiş ürünlerin olmasının gerekçesi nedir? Ürünlerin denetimi yapılmakta mıdır? Gıda zehirlenmesi ve gıda kaynaklı riskler nasıl engellenecektir?

11- Gıda Mühendisleri Odasının, deprem bölgesine gönderilen gıdaların uygun koşullarda saklanması ve dağıtımını sağlamak için sahada gıda mühendislerinin gönüllü çalışmasına yönelik talebinin reddedildiği, AFAD ve Bakanlığınızın bu konudaki resmi yazılara yanıt vermediği iddiası doğru mudur? Doğru ise gerekçesi nedir?